Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FMK UCM
Kód predmetu	KMEDV/26bdDIZO17/26
Názov predmetu	ekologické aspekty využívania médií a informácií
Rozsah	2P + 1S
Počet kreditov	3
Vyučujúci	doc. PhDr. Viera Kačinová, PhD. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

- priebežné hodnotenie: projekt v súlade so zaslanými kritériami 50 % (max. 50 bodov)
- záverečné hodnotenie: ústna skúška 50% (max. 50 bodov).

Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať minimálne 56 % bodov z každej časti (celkovo 56 bodov zo 100). Úspešné absolvovanie písomného testu je podmienkou pristúpenia k ústnej skúške. Úspešné absolvovanie predmetu podmieňuje splnenie stanovených podmienok, ako aj pravidelná účasť na výučbe. Povolené sú max. 2 absencie. V prípade individuálneho študijného plánu je nutná minimálne 50% účasť na prednáškach (Pozri Študijný poriadok UCM, § 13). Študent s individuálnym študijným plánom musí okrem uvedených podmienok pre absolvovanie predmetu odovzdať na konci semestra extra seminárnu prácu na vymedzenú tému. Téma bude stanovená po vzájomnej dohode pedagóg – študent. V prípade vymeškania viac ako polovice prednášok nie je možné predmet ukončiť.
Výsledná stupnica hodnotenia:
A 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami ‹92-100 %›
B 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami ‹83-91 %›
C 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky ‹74-82 %›
D 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby ‹65-73 %›
E 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám ‹56-64 %›
FX 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta ‹0-55 %›

Výsledky vzdelávania

Študenti po absolvovaní predmetu získajú tieto vedomosti, zručnosti a kompetencie:
Vedomosti:
• ovládajú poznatky a pojmy súvisiace s chápaním digitálneho prostredia ako životného prostredia všestranne ovplyvňujúceho človeka,
• porozumejú významu a úlohe mediálnej výchovy pri rozvoji návykov „technologickej rovnováhy“ diverznej skupiny jednotlivcov,
• poznajú modely, stratégie, techniky a nástroje rozvoja kritickej gramotnosti/podpory kritického myslenia,
• poznajú modely, stratégie, techniky a nástroje detekcie onlinových informačných porúch i prevencie voči ich vplyvom.
Zručnosti:
• sú schopní v rámci vlastného používania médií a informácií aplikovať koncepty, stratégie, metódy a

nástroje rozvoja tzv. ekologického prístupu k digitálnym médiám a informačným obsahom,
• dokážu v roli multiplikátorov v edukačnej a spoločenskej praxi aplikovať koncepty, stratégie, metódy a nástroje rozvoja tzv. ekologického prístupu k digitálnym médiám a informačným obsahom, a to aj s uplatnením tvorivého a produktívneho prístupu,
Kompetencie:
• spôsobilosť zodpovedne a s kritickým myslením aplikovať koncepty, stratégie, metódy a nástroje ekologického prístupu k digitálnym médiám a informačným obsahom vo vlastnom živote, s cieľom dosiahnuť technologickú rovnováhu a odolnosť voči informačnému preťaženiu,
• spôsobilosť pôsobiť ako multiplikátor v edukačnej a spoločenskej praxi, kompetentne sa zapájať do všetkých fáz tvorby, realizácie a vyhodnocovania osvetových a edukačných projektov a kampaní v oblasti mediálnej a informačnej výchovy, s osobitným zameraním na rozvoj kritickej gramotnosti a prevenciu onlinových informačných porúch,
• spôsobilosť kriticky reflektovať komplexný vplyv digitálneho mediálneho prostredia na človeka a spoločnosť a flexibilne prispôsobovať svoje informačné správanie v kontexte neustálej konektivity a informačného smogu.

Stručná osnova predmetu

1. Mediálne prostredie ako životné prostredie človeka. Úvod do ekológie médií.
2. Generácia „live digital" ako používatelia médií vo veku permanentnej konektivity. Spôsoby a problémy informačného správania „sieťovej generácie" v digitálnom prostredí. Informačný smog, dátový smog. Informačná obezita. Informačné preťaženie, informačná únava, informačný stres, techno-stres.
3. Koncept informačnej ekológie. Ekologické aspekty efektívneho informačného správania. Informačná hygiena. Informačná diéta.
4. Mediálna výchova ako prostriedok rozvoja a upevnenia pozitívnych digitálnych návykov. Koncept digitálnej, technologickej rovnováhy (digital wellbeing). Koncept vyváženého digitálneho života. „Digital Life Balance" (DLB).
5.- 6. Stratégie ekologického využívania digitálnych médií a rozvoja žiackych návykov vyváženého digitálneho života. Komunikácia „slow". Návyky digitálneho odpojenia. Digitálna diéta. Digitálny detox. Digitálny minimalizmus. Protokol „Digital Habits Checkup" (Projekt Zero).
7. Mediálna a informačná výchova ako nástroje defenzívy a prevencie pred onlinovými informačnými poruchami (misinformácie, dezinformácie, malinformácie).
8.-9. Modely a stratégie rozvoja kritickej gramotnosti v oblasti falošných správ v digitálnom prostredí.
10. Evalvačné nástroje hodnovernosti informačných zdrojov v internetovom priestore. Metodické nástroje a techniky detekcie onlinových falošných správ.
11. Digitálne technológie ako nástroje posilnenia človeka. Dimenzie rozvoja. Podmienky rozvoja sociability „hyperindivíduí".
12. Záverečná reflexia.

Odporúčaná literatúra

Duradoni, M., Serritella, E., Avolio, C., Arnetoli, C., & Guazzini, A. (2022). Development and Validation of the Digital Life Balance (DLB) Scale: A Brand-New Measure for Both Harmonic and Disharmonic Use of ICTs. Behavioral Sciences, 12(489), 1-12. https://doi.org/10.3390/bs12120489.
Harvard Graduate school of Education. (2022). Project Zero. Digital Dilemmas. https://pz.harvard.edu/projects/digital-dilemmas
Hrdináková, Ľ. (2011). Informačná gramotnosť ako kľúčová kompetencia pre 21. storočie. Stimul.
Johnson, C.A. (2021). The Information Diet: A Case for Conscious Consumption. O'Reilly Media.
Kačinová, V. (2019). Fenomén „fake news", hoaxov a konšpiračných teórií v kontexte mediálnej výchovy. FMK UCM v Trnave.
Kačinová, V., Hurajová, A. (2022). Selected problems of media education: for students of mass media

communication : specialized academic textbook in English. FMK UCM v Trnave.
Newport, C. (2019). Digitálny minimalizmus: Ako sa sústrediť v rušnom svete. Lindeni.
Deuze, M. Media life (2015). Život v médiích. Karolinum.
Steinerová, J. (2009). Informačná ekológia – východiská a princípy. In A. Čabrunová (Ed)., Knižničná a informačná veda, XXII. (pp. 7 – 40). Univerzita Komenského. https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kkiv/veda_a_vyskum/KKIV22.pdf